

Financieel Crisisplan

1. Elementen crisisplan

In de Pensioenwet is vastgelegd dat wanneer een pensioenfonds niet langer voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van:

- vereist eigen vermogen (ultimo 2011 circa 20% van de Technische voorzieningen) het pensioenfonds een langetermijnherstelplan moet indienen bij DNB. Er is dan sprake van een reservetekort;
- minimaal vereist eigen vermogen (ultimo 2011 circa 4,3% van de Technische voorzieningen) het pensioenfonds een kortetermijnherstelplan moet indienen bij DNB. Er is dan sprake van een dekkingstekort.

Vanaf 1 mei 2012 moet elk pensioenfonds beschikken over een financieel crisisplan. Daarin maakt het bestuur van het pensioenfonds vooraf, dus ook als er nog geen sprake is van een reservetekort of dekkingstekort, duidelijk hoe omgegaan zal worden met een crisissituatie. Belangrijk verschil tussen het korte- of langetermijnherstelplan en het financieel crisisplan is dat het bestuur bij de laatste zelf bepaalt wanneer sprake is van een crisissituatie. Bij een korte- of langetermijnherstelplan is het bestuur gebonden aan de wettelijke definities.

In het financieel crisisplan geeft het bestuur een beschrijving van de maatregelen die het fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel daalt naar kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het fonds in gevaar komt.

In de ABTN is de doelstelling van het fonds omschreven als:

“Het algemene uitgangspunt van het te voeren beleid is om de pensioentoezegging na te komen en wel tegen zo laag mogelijke, maar stabiele premies en uitvoeringskosten. De pensioentoezegging kan worden gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 1 en 118 van de Pensioenwet. Dit houdt in dat de pensioenen conform het bepaalde in de Pensioenwet gegarandeerd zijn. Het beleid is zodanig ingericht dat onder een breed scala van omstandigheden deze toezegging kan worden nagekomen.”

Uit de omschrijving van het financieel crisisplan en de beleidsregel volgt dat in de verdere uitwerking van het financieel crisisplan een aantal vraagpunten beantwoord dient te worden:

Financiële crisissituatie

- wanneer is sprake van een financiële crisissituatie ?
- bij welke kritische ondergrens van de dekkingsgraad kan het fonds nog herstellen zonder dat over hoeft te worden gegaan tot het korten van pensioenrechten en –aanspraken ?

Maatregelen

- welke maatregelen staan het fonds ter beschikking bij een crisissituatie ?
- is de inzet van deze maatregelen ook realistisch en effectief ?

Evenwichtige belangenbehartiging

- Hoe wordt bij het inzetten van deze maatregelen op evenwichtige wijze rekening gehouden met de belangen van de verschillende belanghebbenden bij het fonds?

Communicatie

- hoe en op welke wijze wordt met belanghebbende gecommuniceerd indien zich een financiële crisissituatie voordoet en over het financiële crisisplan in de periode dat zich nog geen crisis heeft voorgedaan.

Besluitvorming

- op welke wijze vindt de besluitvorming plaats ter uitvoering van het financieel crisisplan als zich een crisis voordoet ?

2. Financiële crisissituatie

Beschrijving financiële crisissituatie

Wanneer het fonds voorziet of redelijkerwijs voorziet dat het niet meer voldoet of zal voldoen aan de door de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen dient een kortetermijnherstelplan te worden opgesteld. Daarin wordt uitgewerkt hoe het eigen vermogen van het fonds uiterlijk binnen 3 jaar weer voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

De dekkingsgraad van het fonds wordt maandelijks vastgesteld naar de situatie per het einde van de voorgaande maand.

Het bestuur beschouwt het als een crisissituatie als het eigen vermogen van het fonds onder het niveau van 5% van de technische voorzieningen daalt (dekkingsgraad < 105%).

De dekkingsgraad van 105% is daarmee de gevangengrens dekkingsgraad.

Van een ernstige crisis is sprake als het eigen vermogen van het fonds lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen verminderd met driemaal het herstellvermogen van het fonds.

Signaleringsgrens dekkingsgraad

De signaleringsgrens voor de dekkingsgraad is vastgesteld op 110%.

Wanneer de dekkingsgraad onder de signaleringsgrens daalt, is het bestuur extra alert op ontwikkelingen die de dekkingsgraad van het fonds beïnvloeden.

Het bestuur zal dan de risico's die zijn verbonden aan de op dat moment bestaande samenstelling van de beleggingsportefeuille van het fonds beoordelen en, in overleg met de Beleggingsadviescommissie, bespreken of en in hoeverre de beleggingsportefeuille van het fonds moet worden aangepast om het risico dat het fonds in een financiële crisissituatie terecht komt te verminderen.

Kritische ondergrens dekkingsgraad

Als de dekkingsgraad van het fonds onder de minimaal vereiste dekkingsgraad zakt, moet het fonds een kortetermijnherstelplan indienen bij DNB.

Bij de berekeningen voor dit herstelplan moet de op dat moment geldende marktsituatie (waaronder de geldende FTK-rente) en het op dat moment verwachte economische scenario als basis worden genomen.

Uit die berekeningen volgt dan het jaarlijkse herstellvermogen bij ongewijzigd beleid en zonder dat andere maatregelen, zoals een korting van pensioenrechten en –aanspraken, worden genomen. Omdat de looptijd van een kortetermijnherstelplan in principe 3 jaar is kan de kritische ondergrens dekkingsgraad dan worden vastgesteld als:

Minimaal vereist eigen vermogen minus 3 X het jaarlijks herstelvermogen.

Uit de recent (februari 2012) uitgevoerde continuïteitsanalyse, die is gebaseerd op de op dat moment geldende marktsituatie en het op dat moment verwachte economische scenario, volgt een jaarlijks herstelvermogen van circa 3,5%.

Dit betekent dat de kritische ondergrens van de dekkingsgraad ligt op circa 94%. Als de dekkingsgraad onder die kritische ondergrens zal naar verwachting in de periode van 3 jaar een korting van pensioenrechten en –aanspraken nodig zijn om weer tijdig te kunnen herstellen tot het minimaal vereist eigen vermogen.

Einde financiële crisissituatie

Een crisissituatie is beëindigd als de dekkingsgraad van het fonds gedurende drie opeenvolgende kwartalen hoger is dan 105%.

3. Maatregelen

Wanneer het fonds in een financiële crisissituatie terecht komt staan het fonds in principe (eventueel in combinatie met elkaar) de volgende maatregelen / financiële sturingsmiddelen ter beschikking:

Verhoging premie

Voor de reguliere pensioenregeling geldt sinds 1 januari 2012 een reglementaire doorsneepremie van 12%. Wij verwijzen ook naar Hoofdstuk 8 van de ABTN waar het premiebeleid is beschreven.

De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld na overleg met CAO-partijen in de sector Waterbouw.

Een tussentijdse verhoging van de premie is in theorie mogelijk. In de praktijk zal hiervoor echter overleg met CAO-partijen voor nodig zijn en is het te verwachten dat het besluitvormingstraject de nodige tijd zal vergen.

De effectiviteit van een verhoging van de premie is daarnaast ook zeer beperkt. De verhoging van de premie met 1% leidt tot een toename van de dekkingsgraad met nog geen 0,2%-punt per jaar. Daarmee is deze maatregel niet erg effectief.

Niet toekennen toeslagen

De toeslagverlening voor zowel de actieve deelnemers als de inactieve deelnemers (slapers en gepensioneerden) is voorwaardelijk. Daarbij wordt voor de toeslagverlening van de actieve deelnemers aangesloten bij de loonontwikkeling in de sector en voor de inactieve deelnemers bij de prijsontwikkeling.

Jaarlijks, tegelijk met de premievaststelling besluit het bestuur of de financiële positie van het fonds naar het oordeel van het bestuur een (gedeeltelijke) toekenning van de toeslag mogelijk maakt. Wij verwijzen ook naar Hoofdstuk 7 van de ABTN waar het toeslagenbeleid is beschreven.

Dit toeslagenbeleid betekent dat over het algemeen al voordat zich een financiële crisissituatie zich voordoet het fonds al gestopt is met het toekennen van toeslagen. De toeslagen worden gefinancierd uit het overrendement. Door geen toeslagen te verlenen wordt dan ook het maximale jaarlijkse herstelvermogen vrijgemaakt ten behoeve van herstel.

In het kader van een financiële crisissituatie zal de maatregel van het niet toekennen van toeslagen reeds zijn ingezet. Als dat nog niet het geval is, heeft de inzet van die maatregel als gevolg dat daarmee het jaarlijkse herstelvermogen, zoals hiervoor genoemd, beschikbaar komt voor herstel.

Aanpassen beleggingsportefeuille

De situatie op de financiële markten, de resultaten van de beleggingen en de inschatting van de beleggingsrisico's kunnen aanleiding zijn om de beleggingsportefeuille aan te passen. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat het fonds het risicoprofiel niet mag vergroten indien het fonds in dekkingstekort verkeert.

Het fonds heeft een calamiteitenprocedure vastgesteld om snel te kunnen handelen bij gebeurtenissen op de financiële markten c.q. gebeurtenissen die mogelijk van invloed kunnen zijn op financiële markten.

De verwachting is niet dat dergelijke aanpassingen leiden tot een extra beleggingsrendement ten opzichte van het rendement waarvan is uitgegaan ter bepaling van het jaarlijkse herstelvermogen. De aanpassingen kunnen wellicht wel voorkomen dat een daling van het beleggingsrendement en daarmee van het jaarlijkse herstelvermogen optreedt.

Korten van pensioenrechten en –aanspraken

Het korten van de pensioenrechten en –aanspraken is een uiterst redmiddel dat alleen wordt toegepast als het niet anders kan. Uit de beschrijving van de voorgaande maatregelen blijkt dat er weinig andere effectieve maatregelen dan een korting zijn wanneer zich een financiële crisis voordoet.

Dit betekent dat het fonds ook communiceert dat het mogelijk is dat op enig moment een korting van rechten en aanspraken noodzakelijk is. In de pensioenreglementen van het fonds is reeds een kortingsbepaling opgenomen.

Als de pensioenenaanspraken van de actieven met 1% worden gekort, leidt dit tot een stijging van de dekkingsgraad met circa 0,4%-punt. Als de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers worden gekort met 1% leidt dit tot een stijging van de dekkingsgraad met circa 0,1%-punt. Een korting van de pensioenrechten van de gepensioneerden met 1% leidt tot een stijging van de dekkingsgraad met circa 0,5%-punt.

4. Evenwichtige belangenbehartiging

Het bestuur van het fonds richt zich bij vervulling van zijn taak naar de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en werkgevers en zorgt ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

In het hierna volgende overzicht is opgenomen welke groep(en) belanghebbenden door een bepaalde maatregel worden getroffen.

Maatregel	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioengerechtigden	Werkgevers
Verhoging premie	X			X
Niet toekennen toeslagen	X	X	X	
Aanpassen beleggingsportefeuille				
Korten pensioenrechten en - aanspraken	X	X	X	

5. Communicatie

Dit crisisplan zal worden opgenomen in het communicatiebeleid dat het fonds heeft vastgesteld voor de communicatie met alle belanghebbenden bij het fonds (en derden met belangstelling voor het fonds).

Dit crisisplan zal op de website worden geplaatst.

Tevens publiceert het fonds maandelijks de dekkingsgraad op de website. Zodra de signaleringsgrens, de gevarengrens of de kritische dekkingsgraad zoals in dit crisisplan vastgesteld wordt bereikt, wordt hiervan melding gemaakt in het bericht over de dekkingsgraad.

Tweemaal per jaar wordt een pensioenkrant, Reflecties, uitgegeven door het fonds. Als de dekkingsgraad in de buurt van één van de hiervoor genoemde grenzen komt zal in Reflecties hieraan aandacht worden gegeven en zal worden ingegaan op de mogelijk gevolgen voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Daarnaast zal het fonds als de kritische dekkingsgraad wordt bereikt een brief zenden aan alle belanghebbenden. Daarin zal worden ingegaan wat de mogelijke (combinaties van) maatregelen zijn, indien de financiële positie van het fonds niet voldoende snel herstelt.

6. Besluitvorming

Het financiële crisisplan maakt onderdeel uit van de ABTN van het fonds. In het pensioenreglement is een kortingsbepaling opgenomen. De deelnemersraad van het fonds heeft over zowel de ABTN als de kortingsbepaling een positief advies uitgebracht. Het crisisplan dient nog te worden voorgelegd voor advies aan de deelnemersraad.

Het bestuur van het fonds kan conform de statuten van het fonds besluiten nemen. Dit geldt ook voor een besluit om het crisisplan in werking te laten treden en besluiten omtrent (combinatie van) de concreet te nemen maatregelen in geval van een financiële crisis. Het bestuur informeert de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan indien het bestuur voornemens is om het crisisplan in werking te laten treden.

Het crisisplan wordt gelijktijdig met de ABTN, waar het onderdeel van uitmaakt, geëvalueerd en zo nodig aangepast. Daarnaast wordt de effectiviteit van het crisisplan beoordeeld nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan in werking is getreden.

Het crisisplan wordt tenslotte jaarlijks geactualiseerd omdat wijzigingen op de financiële markten grote gevolgen hebben voor de hoogte van het jaarlijkse herstelvermogen van het fonds en daarmee ook voor de kritische dekkingsgraad van het fonds.